

Socialdepartementet

registrator@social.ministry.se
s.hs@social.ministry.se

Famna har erbjudits att lämna sina synpunkter på rapporten:

Guldgruvan i hälso- och sjukvården – Förslag till gemensam satsning 2011-2015. Översyn av Nationella kvalitetsregistrens fortsatta utveckling

Sammanfattning

Famnas ser positivt på förslaget att samordna de nationella kvalitetsregistren. Vi delar översynens åsikt att datafångsten behöver effektiviseras, att dubbelregistreringen behöver minskas, IT-systemen behöver samordnas samt att finansieringen för kvalitetsregistren behöver lösas nationellt.

Famna ser vidare att det finns stora behov av att öka analyskompetensen så att data från kvalitetsregister bättre ska kunna användas för att styra vården och omsorgen samt vara ett stöd i det systematiska förbättringsarbetet i verksamheterna. För detta bör registren utvecklas till att kunna redovisa data på enhetsnivå.

Famna anser att översynen för starkt fokuserar på offentliga vårdgivare och vill tydliggöra att man behöver ta hänsyn till att allt mer vård och social omsorg produceras av idéburna och andra privata aktörer.

Famna är tveksam till förslaget att ge kommersiella aktörer en större roll för styrningen och finansieringen av de nationella kvalitetsregistren.

Specifika synpunkter

Nedan redogör vi våra specifika synpunkter som följer rubrikerna i rapportens sammanfattning (s. 9-24).

Identifierade problem

Famna delar översynens beskrivning av problem. Vi vill särskilt framhålla behovet av att koppla resultat från registren till det systematiska förbättringsarbetet på enhetsnivå.

Styrning och finansiering

Famna ser positivt på förslaget till en nationell samordning och finansiering av de nationella kvalitetsregistren. Eftersom kvalitetsregistren har sin utgångspunkt i vårdens och omsorgens vardag, både vad gäller datainsamling och användning av resultat, ser vi det som nödvändigt att de idéburna utförarna representeras i den föreslagna styrelsen och strategimötet då allt mer vård och omsorg utförs av andra än landsting och kommuner.

Famna är tveksam till förslaget på läkemedelsindustrins roll både för finansiering och för styrning av registren. Vi anser att det finns en risk att beslut kan påverkas av industrins kommersiella intressen (se nedan).

Effektivare insamling och återrapportering

Famna är positiv till förslaget att effektivisera datafångsten och minska dubbelregistrering genom att koppla ihop befintliga register, dokumentations- och journalsystem. Det är dock viktigt att människors integritet säkerställs vid övergången av de olika systemen. Famna delar också översynens förslag att det behövs analysverktyg för att återrapportera registerdata till verksamheterna. Detta ökar delaktigheten av vårdens och omsorgens personal, som är en viktig förutsättning för att öka täckningsgrad och datakvalitet.

Nya eller befintliga register

Famna är positiv till att öka inkluderingen av andra mått än medicinska. Detta är enligt vår uppfattning nödvändigt för att synliggöra de olika aspekterna av vårdens och omsorgens kvalitet, där patient/brukar-involvering, bemötande och livskvalitet är viktiga beståndsdelar.

Vi ser positivt på att skapa register som täcker in hela verksamhetsområden som t.ex. äldreomsorgen. Fördelen är att verksamheterna slipper att hantera flera olika register och system vilket effektiviserar datafångsten och underlättar användningen för analys och uppföljning. Famna har bra erfarenhet i arbetet med kvalitetsregistret Senior alert som ett värdefullt processtöd för verksamhetsutveckling och detta skulle kunna utökas med flera områden som är relevanta för äldreomsorgen, t.ex. infektioner eller demens.

Juridiska problem

Famna är positiv till översynens förslag att se över de juridiska förutsättningarna för kvalitetsregistren samt möjligheten att dela data. Vi vill särskilt lyfta fram behovet av att utreda förutsättningarna för dataöverföringen mellan utförare med olika huvudmän.

Åtgärder som främjar uppföljning av hälso- och sjukvårdens resultat för medborgare

Famna ser positivt på förslaget att hitta rättvisa och jämförbara kvalitetsdata på enhetsnivå. Detta är helt i linje med Famnas engagemang i Öppna jämförelser. Trovärdiga jämförelser är en förutsättning för att skapa en utvecklingsdynamik i verksamheterna samt ett underlag för informerade val till medborgarna.

Åtgärder som främjar verksamhetsutveckling och förändringsarbete

Famnas stödjer helt och hållet översynens förslag på åtgärder som främjar verksamhetsutveckling och förbättringsarbete. Famna har i samarbete med Kultorum, utvecklingsenheten i Landsting i Jönköpings län, skapat Värdeforum som är en plattform för de idéburna vård- och omsorgsgivarna att bedriva ett systematiskt förbättringsarbete. Här spelar mätningar på vårdens och omsorgens kvalitet en huvudroll för att kunna förstå vilka förändringar som leder till förbättringar.

Vi delar även översynens skrivning (s 17) om att ” *projekten ska tjäna som motorer för att driva kvalitetsuppföljning och kvalitetsutvecklingsarbete, vilket är sjukvårdshuvudmännen och vårdgivarnas ansvar.* ” Famna tar detta ansvar på allvar och framhåller därför att idéburna vårdgivare bör vara representerade i styrelsen för de nationella kvalitetsregistren.

Vidare ställer vi oss bakom förslaget att fortsätta programmet Vinnvård och föreslår en utökning för att tydligare innefatta förbättringsarbetet inom social omsorg.

Åtgärder som främjar den kliniska forskningen

Famna håller med om att kvalitetsregistren kan spela en viktig roll för den kliniska forskningen. Vi vill framhålla att det är särskilt viktigt att registerforskningen inte begränsas till klassiska registerstudier utan att registren även används i pragmatisk forskning som t.ex. aktionsforskning eller följeforskning i förbättrings- och utvecklingsarbetet.

Åtgärder för näringslivets tillgång till registerdata

Famna anser att avsnittet om näringslivets roll för kvalitetsregistren bör förtydligas. I vårt resonemang delar vi upp privata aktörer inom vården och omsorgen i *Vårdgivare* och *Industrin*. Med *Vårdgivare* avser vi privata non-profit och kommersiella aktörer som arbetar huvudsakligen med att tillhandahålla vård- och omsorgstjänster i uppdrag av kommuner och landsting. Med *Industrin* avser vi kommersiella aktörer som tillverkar huvudsakligen läkemedel och medicintekniska produkter.

Ett av de viktigaste målen för alla nationella kvalitetsregister har varit att förbättra vården och omsorgen. Enligt vår uppfattning är det självklart att alla vårdgivare oberoende deras driftform (offentligt, non-profit/idéburen eller kommersiellt) bör ha samma roll i relation till de nationella kvalitetsregistren.

Famna anser att det är viktigt att formalisera samarbetet med *Industrin* och reglera användningen av data från kvalitetsregister. Vi anser att det finns risk för att kommersiella drivkrafter kan leda till att nationella kvalitetsregister förlorar sitt oberoende och sin trovärdighet. Vi föreslår därför att *Industrin* ges en rådgivande roll i de nationella kvalitetsregister och att utlämning av data genomgår samma etiska prövning som övrig medicinsk forskning.

Organisation och styrning

Styrelse för nationella kvalitetsregister

Famna anser att idéburna och andra privata vårdgivare bör representeras i styrelsen för nationella kvalitetsregister. Famna är av ovan angivna skäl tveksam till att *Industrin* har en plats i styrelsen.

Nationellt kansli

Famna anser att uppdraget till det nationella kansliet tydligt bör innefatta att förstärka samarbetet med alla vårdgivare oberoende av deras driftform. Famna är tveksam till att det nationella kansliet ska vara placerad på SKL. I samband med att man ökar den nationella finansieringen och samordningen bör även kansliet ha en av intresseorganisationerna oberoende placering.

Organisation för uppföljning och öppna jämförelser

Vi saknar i översynens beskrivning av Öppna jämförelser att även Famna och Vårdföretagarna ingår i samarbetet tillsammans med Socialstyrelsen och SKL. Famna delar översynens åsikt att de nationella kvalitetsregistren bör utvecklas till att redovisa resultat på enhets- respektive kliniknivå. Av denna anledning förespråkar vi att Socialstyrelsen i samråd med SKL, Famna och Vårdföretagarna även i fortsättningen ansvarar för organisationen av Öppna jämförelser.

Regionala utvecklingscentra för förbättringsarbete

Famna är positiv till att utveckla regionala utvecklingscentra. Vi vill särskilt lyfta fram att utvecklingscentra bör ge service till alla verksamheter i en region. Vår erfarenhet är att Famnas medlemmar idag inte i samma omfattning som kommunala eller landstingsdrivna verksamheter har tillgång till utvecklingsresurser som tillhandahålls via huvudmännen. Vi har därför i samarbete med Kultorum utvecklat ett program för våra medlemmar som tillhandahåller liknande stöd som det som översynen föreslår. Famna bidrar gärna med sina erfarenheter i utvecklingen av dessa centra.

Finansieringsbehov

Famna delar översynens förslag att staten ökar sitt ansvar för finansiering av kvalitetsregistren och att sjukvårdshuvudmännen ansvarar för registreringskostnaderna och för att registerdata används för uppföljning och utveckling. Vi vill framhålla att det är ytterst angeläget att dessa resurser kommer alla utförare tillgodo oberoende av driftsform.

Per Eckerdal
Styrelseordförande

Lars Pettersson
Generalsekreterare